

DISCURSUS POLITICUS

De

PRUDENTIA

*Tum Legislatoriâ tum Politicâ seu Civili, Deo Ter Opt.
Maximo benignè annuente, in novâ Aca-
demiâ Aboënsi exhibitus*

PRÆSIDE

M. MICHAËLE O. VVEXIONIO

Polit. & Hist. Professore Pub-ordinario

RESPONDENTE

ENEVALDO S. PONTANO Smol.

S. R. M.tis Stipend.

Ad quem ventilandum Reverendi Consultissimi &
Clarissimi Domini Professores & Adfessores,
præter ordinarios opposcentes, amicè
& officiosè invitati fuerunt

Senec. de 4. vitâ In Auditorio Majori 18. Decembris 1642.

*Si Prudentiam amplecteris ubiq; idem eris; Et prout rerum
temporum varietas ~~exigit te accomodes t~~
Nec te in aliquib; ~~mudantur~~ ~~tes~~; sed potius aptes. Si
q; eadem est, cum ~~palman extenditur~~ et cum in pugnam astre
in ABOGIE*

Typis Exscribebat Petrus Wald Acad. Typographus

ANNO 1642.

*Socrates interrogatus qd tet prudentia? ANIMA
Conciannitas. Stob. serm. de Prudentia.*

Sacro Vati,

Reverentia, Claritatis & Eminentie dignitate gravissima

Viro, ac sanctæ pietatis zelo religiosissimo Domino,

Dn. M. NICOLAO KROKIO

Episcopatus Wex. Ptasidi dignissimo, Mæcenati suo ac Patro-
no magno, debito honoris cultu ætatem prosequendo.

Reverendis atq; Clarissimis viris D. Capitularib⁹ in eadem

Dieceſi attentissimis; nec non inclyti nuper inſtaurati Gymnaſij ibidem

Lectorib⁹ perindustrijs, Fautorib⁹ ſuis ſingulari obſervantiâ colends

Venerandis quoq; Conſultiſſimis, Clarissimis,

Fortissimis atq; Humanissimis Viris:

D. M. Nicolao Rubenio Paſto- & D. Zachariæ Rothovio, Dica-
ri in Hvitarydh / Berga & sterij Regij. quod Lunecopia est,
Dörarp meritiſſimo. & Fiscalit ut Conſultiſſimo ita pru-
dentissimo.

D. M. Benediſto P. Komſtadio & D. Johanni M. Paſtori in Hoff-
Paſtori in Wiſtſtada / Nydaal & manictorp & Fureby vigilant:
& Swånerum Promptiſſimo. &

D. M. Chriſtierno A. Ofengio, & D. Bononio Hieronimi, Paſto-
Paſtori in Annerſtadha / Nötta & ri in Leekarydh & Åringzååſ
& Torpa fidelissimo & conſang- fidelissimo.
vineo optimo. &

D. M. Johanni Canuti, Paſtori & D. M. Olao Nic. Marelandro
in Angelſtadha & Ålungby ſi- quondam præceptorit meo deſt-
delissimo. & deratissimo.

D. Benediſto, Paſtori in Åunga & Dn. Petro Ofengio Vexilli mi-
& Hampnada impigerrimo. & litaris in Oſtrogothrâ Capita-
neo fortissimo.

D. Gudmundo Cauuti, Paſtori & D. Petro Pauli, V. D. communi.
in Ranna indefeſſo. & ſtro in Annerſtada paratiſſimo.

Hocce exercitium debita reverentiæ, hñoris &
gratitudinis ergò teſtatum atq; ſacratum vult

Eneyaldus S. Pontanus.

oooooooooooooooooooooooooooooooooooo

Præfatio ad benevolum Lectorem.

OMnes & singulos muneris sibi divinitus concrediti
 quotidie memores esse oportere, ut recta ratio suadet, ita publica
 utilitas mandat; proinde cum partes docendi in nova hac Academia
 à S. R. M. te nobis Clementissimè commissa sint, nostrum est in id se-
 culo incumbere & invigilare, ne ullam demandati officij particu-
 lam negligamus aut oscitanter tractemus: cumq; inter alia quæ
 constitutiones nostræ Academia à singulis Professoribus requirunt,
 etiam injunctum sit publicam quotannis unam alteramve Disputa-
 tionem proponere quò juvenus non tantum privatim in hoc exer-
 citij genere, quod & mentem acuit, & linguam informat, & verita-
 tem aperit & animos modulosq; animi sensa in congressib⁹ aptè pro-
 ferendi conciliat; sed etiam publicè periclitetur & exerceatur. Ne
 igitur hæc in parte, Sudiosa juventuti nostròq; muneri deessemus,
 sapiusculè in Senatu Academico deliberatum est. Omnes quidem
 progressum optavim⁹ difficultates interim, remoras & incommoda per
 plurima, dum Typis destituimur, omnes vidimus: eos igitur magno
 cum desiderio expectavim⁹, & simul etiam comodiorem occasionem
 Disputationes proponendi. Et quia mediante S. R. M. tis muni-
 ficientiâ, quæ etiam in hoc splendidissimè nobis illuxit, de Calchogra-
 phiâ in proximè sequentium tempus vernale demum certiores
 facti sumus, placuit interea Disputationes pro re natâ inchoare, ne
 Studiosorum commoda, quantum in nobis, diutius remoraremur.
 Venerando igitur Senatu Academico sic decernente primam nunc
 Disputationem propono: eamq; selegi materiam quæ & Professioni
 mea congrua & tractatione dignissima est. Anno enim præterlapso,

Sen. E-
pist. 89.
Plat. in
Men:

durante meâ in beneficiarios regios inspectione, Philosophia moralis partem generalem, quæ de virtutibus & bonis moribus agit, Disputationibus aliquot comprehendere & Stipendiarijs proposui: Prudentia a tractationem particularem huc usq; reservavi. Quam ceterum omnium virtutum fasciculum, compendium & Epitomen mentis humana bonum perfectum à Senecâ appellatam: quæ sola præire & ad rectè faciendum ducere à Platone dicitur: cui quicquid est famulatur ut Menader inquit Prudentiam, inquam, præsentis discursu delineare satago. Constitueram equidem jam pridem exactam ejusdem tractationem exhibere; verum partim propter occupationum varietatem & multitudinem, partim ob temporis brevitatem, quia ante anni præsentis exitum Disputationem habere visum est, maximè quia per præli defectum, prolixior tractatus commodè in lucem edi nequit, desiderio meo & aliorum expectationi in præsentiarum satisfacere non potui, quin igitur aptiori occasione intendere cogor, & hæc ipsa etiam tum sub incudem revocare & augere non pigebit; ut Deo Opt: Max: successum largiente voto me aliquando ex solvam tractationemq; plenius absolvam. Faxit omnipotens æternus Deus, ut hæc Disputatio non minus ac sequutura omnes in nominis Divini laudem, reipub: literariæ incrementum & totius Patriæ emolumentum vergant ac dirigantur!

Thesis I.

Quanquam in hac natura imbecillitate nemo absolute perfectam assequi possit Prudentiam adeò ut in consultando vel agendo nusquam hallucinetur; id enim Solius est Divinitatis nunquam errare: Cum etiam protoplastos licet integerrimos, lapsos esse, heu dolor, nimis quam certum est: Nihilominus tamen cum alios alijs prudentiores esse indies comperiamus, & quosdam, licet pauciores, rarius penitenda consilia vel sequi vel captare, quosdam v. aut damnosa ut plurimum, agitare & persequi consilia, aut planè nulla; sed bestijs non absimiliter in diem videre, idq. prius agere quod prius sese offert, nullo neq. honestatis neq. utilitatis habito respectu; dari Prudentiam cujus ductu & nobis & alijs rectè consulere possumus, ne Andabatarum more clausis q. oculis in obeundas functiones ruamus, constantèr asserimus.

II.

Prudentia q. Providentia, quia id quod consultissimum est providet, eodemq. sensu à nostratibus Forsichtigheet dicta est, Græcis phronesis, quòd bonæ mentis ars sit; & ut Cic. ait: ut medicina valetudinis, sic vivendi ars est Prudentia; Hæc enim propria est hominis virtus, Principis oculus, omnium virtutum

directrix. Sine hac nec reliquæ virtutes usum & utilitatem, nec conversatio humana finem, nec beatitudo perfectionem adsequitur. Plura quidem in Principe requisita ponunt Politici, verum sine alijs multi per Prudentiam erituerunt, sine hac nemo unquam, ut ut cæteris stipatus, inclaruit: Exemplo sunt, inter alios quam plurimos, apud Romanos Marcus Aurelius Imp. xvii. & S. Ericus apud nostros qui nec stemmate nec opibus initio valuerunt: Quicquid v. & quanti fuerunt, id omne per Prudentiam fuerunt.

III.

3. Equi-
vocatio
seu homo
nymia
tollitur.

Sciendum a. per Prudentiam nos hic non quamlibet solertiam & sagacitatem intelligere, quæ etiam in færis & bestiis non raro summa invenitur, sic formica fututorum gnara alimenta congerit; in arviculis, muribus, Elephantis alijsq; irrationalibus mira sæpè industria reperitur, quæ tamen instinctum naturalem magis quam veram Prudentiam arguit. Neq; de œconomica hæc vice ex professo agimus Prudentiâ quæ domui & familiæ rectè prospicitur, ea enim partim naturalis etiam est, ut ex brutorum exemplis patet, partim usu & urgente necessitate addiscitur. Quippe tempore & exemplis magis quam certis præceptis nititur. Quin & præcepta requirit sed praxim ac diligentiam uberiolem. Prudens namq; œconomus antè omnia non quibus opus est, sed quod necesse est acquirat. Hisq; potius

ut a-

utatur medijs ad rem familiarem augendam, quæ pauciores sumunt difficultatem minorem fructus v.uberiores adferunt. Nec ullum honestum lucrum parvi ducat aut negligat. Et quod rei caput est, successum & benedictionem divinitus petat & expectet. Longè plura dari possent præcepta, maxime si personarum, locorum & circumstantiarum varietas, quæ ferme infinita est, respicienda esset, quæ arctis hisce cancellis includi nequeunt. Ad duo tamen principia has & alias omnes regulas æconomicas non incommode revocari posset, licet non adeò expertus, crediderim. Nimirum.

1. Bonus æconomus omnem licitam & honestam rem augendi Occasionem perspiciat eamq; non negligat. Et
2. Pie & honeste partis decenter & parcè utatur. Quæ si quis juxta aliàs demandatum sibi officium piè ante oculos habuerit, experientia ipsa sat magnam præceptorum & observationum copiam suppeditabit. quæ in aliud tempus reservanda.

IV.

Multò minus hic per Prudentiam indigitamus *Fallaciam* vanam multorum fallendi & simulandi subtilitatem, *astutiam* vel potius vafritiem quæ sæpius perniciofa quam laudabilis. *non est Prudentia.* Quasi v. vulpeculam agere (quod animal propter astutiam omnibus exosum est) aut stellionatus crimine reum agi, imò Diabolum ipsum imitari eximium esset, qui simulatè in angelum lucis se transformando, pl-

nis passib⁹ ad fallendum & nocendum grassatur. Quamvis autem simulatio non rarò licitè adhiberi possit, juxta tritum, qui nescit dissimulare, nescit regnare: non tamen ita ut in ejus vergat exitium quem salvare oportuit. Neq; Prudentia in simulando, sed potius in simulatione rectè adhibendâ consistit.

V.

3. Vera
definitio
pruden-
tia.

Verùm prudentia nobis est honestorum, verorum & utilium perspicientia ad hominum salutem directâ.

Hæc omnium actionum humanarum regula esse debet, ut bonum eligatur, malum fugiatur; ideoq; triplicem ipsi oculum morales Philosophi attribuerunt; Memoriam, quâ præterita; Intelligentiam, quâ præsentia; & Providentiam, quâ futura considerat; tum ut instar oculi omnes nostras actiones in particulari ad præscriptum omnium virtutum dirigat: tum ut Reip. utilia prospiciat.

VI.

6. Distin-
ctio sive
divisio
pruden-
tia.

Unde Prudentia alia Privata dicitur, quâ quisq; privatim sibi consulit vitamq; dirigit, & aliàs Ethica dicitur. Atq; in eo consistit, ut quis salutaria vitæ consilia capiat, vel sectetur, quo pulcherrima & honestissima reddatur: quod fit si omnium & singularum virtutum trames & præscriptum teneatur. Alia Publica est, quæ directè, primariò & immediatè Reipubl. inservit, vel in Iustitiâ administrandâ, vel ijs quæ regno, civitati

&

Et Reipub: proficua Et salutaria sunt prospiciendo, suggerendo Et agendo; ijs proinde maxime necessaria est, qui alijs præesse debent, & unus vel pauci multorum saluti consulere. Quod duplici fit viâ: 1. Vel Leges necessarias atq; utiles condendo, Et secundum eas legem legitime iudicando. 2. Vel in alijs negotijs, quæ publicam utilitatem sive bello sive pace concernunt, consilia ministrando Et rectè consulendo.

VII.

Ideoq; Et hæc Prudentiæ species gemina existit, 7. Publica prudentia
nimirum Nomothetica seu legislatoria & Iudicialia; aut bûleutice sive Consiliaria. Utraq; humanam societatem Et jungit Et conglutinat Et conservat. subdivi-
sio.

VIII.

Legislatoria Prudentia al: Nomothetica re- 8. Nomothetica
gnum seu politiam super certas leges struit & fundat: quam, in nostra præsertim patriâ, ubi optimis legibus multis jam pridem retrò seculis respubl: constituta est, tantopere necessariam non habemus: nihilominus tamen nulla Resp. tam bene constituta reperitur, quin novi emergentes casus, temporû vicissitudines Et mores hominum subinde mutati, novas requirant interdum Leges, Comititalia decreta atq; recessus. Sicut alia atq; alia remedia diversis temporibus uni Et eidem corpori utiliter adhibentur: Ita temporum Et circumstantiarum vicissitudines aliud atq; aliud reip. utile faciunt

ciunt. Salus enim & utilitas reip, suprema lex esto.

IX.

9. Anll.
mut. idae?
Exem-
plum.

Quin igitur etiam in Iure nostro illustre mutatio-
nis exemplum habemus quod c. 3. Rong B. L. L. con-
stanter adseverat Regem Svecorum non tam here-
ditario jure, quam electionis titulo assumendum
esse: id tn. anno salutis 1544. Non minori cum ap-
plausu subditorum quam evidenti totius patriæ commo-
ditate in Comitij Arosiensibus mutatum esse novi-
mus. Quot enim ex priscorum electionibus bella in-
deq; Patriæ devastationes; quot regum etiam optimo-
rum cades; quot procerum amulationes; in quam va-
rias partes sæpe itum annales pleno ore loquuntur. Ve-
rum enim vero magnâ hic opus est Prudentiâ ut muta-
tiones hujusmodi cautè, & aliud q: agendo instituatur.
Sic videmus prudentissimòs regni optimates una
cum pientissimo Rege Gustavo I. mo, velut aliud in-
tendentes, legem priorem in utilioremutasse. Neq;
enim solum Publicè concionabantur aut rationes accumu-
labant, quare consultius esset hæreditarium quam ele-
ctitium habere regem, intelligentes hoc rudi plebeculæ
facile suspectum fore, utpotè apparenti libertati præju-
dicans: quamvis præcipuis mutationis hujus scopus &
Senatoribus & Regi fuerit Salus publica: Verum
etiam plausibilem aliam causam, cui populus sine rubore
refragari non posset, adjungebant & præcipuè urgebant:

gratitudinem nimirum erga regem ejusq; inclytam familiam ob immensa patriæ præstita beneficia. Ita & hoc factum est; gratos se hoc officio Regi declararunt & eo ipso summum beneficium acceperunt. Sic inescandum sæpe vulgus quod aliàs intractabile est, non secus ac homo rudis aut aliud animal egrum, membrum læsum à Medico vel Chirurgo tractari recusat, sed quantis potest viribus mordendo & recalcitrando adversatur: Lenitèr igitur tractandum & demulcendum; ut Vomica prius aperta sit quam sentiat: & levamen ex medicamento vel instrumento prius quam medicamentum vel instrumentum ipsum advertatur.

Cautè procedendum.

X.

In legibus ferendis quid ex utilitate status sit, totiusq; populi sedulo ponderandum, genius & natura tum regionis tum gentis accuratè notandus; qua de re prolixè Bodinus de rep. l. 5. c. 1. & c.

Legislatori quid observandum.

Aliter n. bellicosi subditi; aliter simplices; aliter lucri cupidi, aliter honorum appetentes tractandi: illi multitudinem militum, isti servorum, hi mercatorum, postremi nobilium numerum augent. Neq; adeò absurdum ut nonnulli autumant, unum genus præ cæteris utiliter augeri. Sic E. G. multiplicentur Nobiles id neq; subditis nocebit. Itanamq; 1. Excitabuntur invicem ad officia & fidem erga Magistratum. 2. Ad pericula & labores subeundum pro patriâ invitantur. 3. Quilibet eò magis de medijs se suosq; sustentandi statumq; suum conservandi sollicitus erit, quod publicè etiam proderit. 4. Melius habebunt ruricula dùm ab alijs in Agricultura diriguntur & defenduntur, quam si à vespis & crabronibus deglubantur. 5. Nec fisco decedet, cum inde reditus & ve-

Nobiles multiplicari an utile?

et igitur ex frumento, pecoribus, armentis, mercimonijs, fodinis alijsq; fructibus quibus frugi Nobiles intenti sunt, coronæ augeantur. 6. Idem probant aliarum rerump. exempla. Verum de his hæc vice ita obiter intranscursu.

XI.

11. Lex
quid est
quotu-
plex?

Qualis.
Lex, quæ in genere est præceptum faciendæ ju-
bens, & non faciendæ prohibens: aut est Divina.
Deum immediatè promulgatorem agnoscens; aut na-
turæ, quæ instinctu naturali apud omnes vel plerasq; gen-
tes servatur; aut positiva, quæ ab hominibus potestate
instructis lata est; de qua nobis hic potissimum sermo est.
Leges hæc humanæ aut fundamentales sunt de regno
incundo; aut Civiles (strictè) de eodem administrando.
Omnes a. Iustæ sunt, publicè utiles immò necessariae
adeoq; possibiles sive integro regno & toti reip. dentur
siue certo collegio & societati figantur: Præterea divi-
no & naturali juri congruant. Non sint ambiguae
nimisq; obscuræ; & breviores potius quam verbosæ.
Nec ratio legis anima, desideretur. Quin & hoc
legumlatoribus advertendum, ne legum numerus nimium
crescat: sed paucæ sint, at multa comprehendant.

De multiplicatione igitur jam adeò non laborandum,
sed potius in id incumbendum; ut secundum leges latas
justè judicetur.

XII.

12. Judici
aria pru-
dem quid
Judiciaria igitur prudentia, quæ juxta leges latas
justam docet pronunciare sententiam, cum primis nobis
est

est necessaria. Requiritur a. à giudice imprimis ut Leges
 sciat & intelligat, quod non est verba tantum tenere, ut Boni ju-
dicis re-
quisita.
l. 17. ff.
de ll.
 loquitur Ictus, sed earundem vim atq. sensum. Neq. in-
 utilis erit & peregrinarum legum ac statutorum cognitio, sic ubi no-
 stra vel tacent vel obscuriores sunt, ut ad similia procedi possit, licet
 secundum eas non judicandum. Deinde iudex etiam ali-
 quam habeat rerum experientiam, aliàs 1. casus & fa-
 cti species dextrè percipere nequit. Id est veritatem
 elicere; & legem accommodare.

XIII.

Præterea iudex aliquâ Philosophiæ, maximè Pra- Philoso-
phiæ co-
gnitio
quid
profit?
 Æticæ, cognitione imbutus erit, ut honestum ab inho-
 nesto & turpi, actionem voluntariam, invitam & mix-
 tam, ignorantiam universalem & particularem dis-
 cernere possit: aliàs æquam rarò pronuntiabit senten-
 tiam, sed vel rigidam nimis, vel laxam & remissam:
 Neq. enim qui homicidium comittit dolosum aut per ignorantiam,
 aut coactus eadem panâ plectendus est, quamvis leges generalitèr
 loquantur.

XIV.

Deniq. affectibus moderari sciat, quod etiam in hac Affectus
iudici cõ-
primen.
di.
 Scholâ discitur, ne favore vel odio ductus, quacunq. de
 causa, maximè ne turpissimo dorophagias vitio laboret
 & muneribus perditissimis corruptus alteri plus æquo fa-
 veat, alterumq. plus iusto gravet. Quippe quatuor
 1. recipiè pessimi iustitiæ Consiliarij numerari solent: A-
 mor & Odium Cupiditas & Timor. cum iudex amore Mali con-
siliarij.
vel

vel odio alterutrius partis, aut munerum cupiditate, vel
personæ litigantis metu impulsus, aliter quam oportet
sententiam profert; qui omnes à justo iudice alienissimi
sunt.

XV.

Pictura
justitiæ.

Quapropter justitia olim cæca sive vultu obve-
lato pingi solita, indicans ne personam respiciat iudex.
Virgo incorrupta fingebatur, ne ullis muneribus, blandis
sermonibus precationibus aut assentationibus vincatur
& corrumpatur. Stateram in manu tenens; ut causæ
accuratè ponderentur & cuncta ad veritatis trutinam
examinentur; dextrâ gladium vibrans, quo innuitur
justa judicia exsequutioni mandanda, innocentibus in de-
fensionem perversis v. in horrorem & justas pœnas.
Tristem demum & contractâ fronte adumbrabant
torvoq! aspectu; quo injustis terror incutiatur; justis
v. confidentiam præbeat, nullas hîc blanditias aut lenoci-
nia, sed justam causam valituram. Ita veteres justi-
tiam coloribus delinearunt: Iudicum est ipsis factis &
iudicijs hæc exprimere.

XVI.

Iuxta ll.
judican-
dum.

Secundum leges igitur judicandum, nisi praxis vel
rationabilis consuetudo obstet, maxime iudicibus inferio-
ribus, & in prioribus instantijs, à quibus appellatio datur:
illos n. non oportet esse mitiores neq. duriores quam lex
est, ut ait Ictus; sed circumstantijs rectè ponderatis quam
possunt strictissime ad amussim legum judicare. Pœnam
vero

v. mitigare & exasperare ejus est, cujus & simplici-
 ter irrogare aut tollere, nimirum Summi Magi-
 stratus, & eorum quibus vices suas demandavit. Et
 jus equitate semper temperandum ne ex eo injuria oria-
 tur. Nulla enim juris ratio aut equitatis benignitas patitur ut jus equi-
 que salubriter pro hominum utilitate introducta sunt, ea duriori tate tem-
 interpretatione contra ipsorum commodum ad severitatem produ- peran-
 camus. *Æquitas hæc non tam juris apices quam natura- dum.*
lem rationem respicit: ab angustiis verborum recedit
& nimis arcta legum vincula laxat. Adeoq; in dubiis
semper benignior sententia præferenda: Et satius est faci-
nus nocentis impunitum dimittere, quam innocentem damnare.
 In Summa; meminerit Judex judicium Dei justissi-
 mi se exercere ipsiusq; populum judicare, à quo vicis-
 sim omnino judicabitur.

XVII.

Cosiliaria Prudentia seu deliberativa de ijs rectè
 consultare & statuere docet quæ publi: emolumen-
 tum non minus quam & privatam utilitatem respi-
 ciunt, quæ Regum, Principum, Magnatum & Sena-
 torum q: proprias, unde & Senatoria dici solet, ab ijs
 etiam discenda & commodissime tractanda est qui in hu-
 jusmodi negotiis versati sunt. Quantum tri. vel Po-
 liticorum libri, vel mediocris Historiarum cognitio, cum
 aliquali experientia suppeditare possunt, præcepta etiam
 in Academijs juventuti merito & utiliter proponuntur.

13. Consi-
 liaria
 Pruden-
 tia quid?

XVIII.

*Consilia-
rij requi-
rita.* De congruente consiliarij atate doctrinâ & moribus
Politici; inter alios Schönborn lib. 3. Pol. cap. 22. consu-
latur. Quidem etiam tria consiliario adesse debere
docet, nimirum. 1. Svadendi libertatem. 2. Sobrie-
tatem & 3. Providam cunctationem. Abesse v.
assentationem; contumaciam, discordiam & privatos af-
fectus. Fusius eandem cordam tractat & quales oporteat
esse bonos consiliarios Alibusus noster c. 27. ostendit.

XIX.

*Elegans
s. militu-
ao.* Quoniam a. scriptionis incommoda ex Typorum
defectu prolixiores esse vetat; uberiores horum tracta-
tionem in commodiorem occasionem differre cogimur.
Interim obiter hoc includentes addimus, ut salutaria ha-
beantur consilia, pro fundamento Pietatem requiri, cum
virtutis studio & infucato amore; Deinde multarum
rerum Experientiam, taciturnitatem & patriæ inser-
viendi desiderium. Consilia non nimis subtilia &
intricata adhibenda; hæc enim non secus ac horologia
magis industriæ & subtiliter fabrefacta fragiliora sunt:
ut eleganter loquitur Boterus l. 2. c. 6. de Polit. Illust.

Nec ostentatione & pompam magis quam felicitatem præ se ferant.
Nec nimis ampla sint: Multa enim amplectens pauca stringit.
Atq. ut lentè cōsultādum; ita consulta festinanter exsequenda sunt.

*14. Vo-
lum.*

Deus Ter Opt: Max: Sereniss: Reginam no-
stram Electam justitiæ & prudentiæ spiritu imbuat
& augeat: Nec non Illustriss: os ejusdem R. M: tis
Con.

Consiliarios, *diu vegetos & incolumes conservet. Idq;*
nobis ex Divinâ sua Clementia benignè concedat, ne un-
quam patriæ nostræ dulcissimæ desint qui justitiam ad-
ministrare, & salutaria suggerere consilia & velint
& valeant!



COROLLARIA.

- I. *Homo Christianus bonâ conscientia Judicem vel Partem*
in foro litigantem agere potest. Quia enim loca Scripturæ
obstare videntur, de abusu & privatâ potius vindictâ loquuntur.
- II. *Nec minus magistratus pie, sine læsione conscientia geri potest.*
- III. *Hodiè etiam salvâ conscientia coràm magistratu jurare li-*
cet: modò fiat de re possibili, justâ, licita & gravi, ut ad glo-
riam Dei, ita etiam in nomine Dei, & reverenter: tumq; ma-
ximè juramentum adhibendum, cum veritas aliter haberi
nequit.
- IV. *Leges Mosaicæ forenses in Repub. Christianâ nece sariò non*
servantur: populo enim judaico latæ. Quo sublato processus
ejusdem forensis licitè etiam negligi potest.

MANTISSÆ.

- I. *Sveci Germanis antiquiores & eorum lingua*
horum prior fuit. Tritum quidem est & à veritate a-
deò non abhorrens, Antiquissima quæq; (hic sacra excipimus)
fabulosa esse. Ideoq; quæ de Antiquissimis Regnorum fun-
datoribus, de vetustissimis Regibus & Heroibus passim re-
feruntur, lubrico magnâ ex parte inniti fundamento.
Neq; adeò magnam habere utilitatem hujusmodi quæ-
stiones fatendum est. Quia tamen sæpè incidere pos-

C

sunt

1. Iustin. sunt; & a communibus meis in Germaniâ hanc venti-
l. 2. Exe- latam memini, obiter eam hic movere non tædebit.
plo Mæo- Fundamentum assertionis nostræ. 1. Est idem quo Schy-
tidis pal- tæ antiquitatem suam contra Ægyptios tuentur apud Ju-
dis; Pon- stinum lib. 2. nimirum æditissima quæq; terræ pars aquis
tici maris decurrentibus primum detecta fuit: terræ autem boreales
& Ægypti sunt excelsiores, omnia enim ferme flumina hic ab aqui-
ti ac Ni- lone ad austrum tendunt. 2. Ex Tacito mutuamur â
li &c. cœli & soli qualitate; Quis enim præter periculum hor-
2. Tacit ridi & ignoti maris Germaniâ relicta Sueciam peteret in-
de morib. formem terris, asperam cœlo tristem cultu aspectuq; nisi
Germ: & patria sit. Cum igitur in Germaniâ quam in Sueciâ mol-
populis lius sit cœlum, benignius solum, sequitur hanc illâ prius
Germa- habitatam fuisse. 3. Huic etiam sententiæ tota Histori-
nia. corum natio, non modo nostratium sed & aliorum adsti-
A pari ra pulatur, qui septentrionem vaginam gentium vocant.
tione. Ab aquilone populos prodijisse, non v. eò tendisse asseve-
3. Berof: rantes. 4. Imò expressè Alstedius, Chytræus & alij Ma-
Ioh. M. gogum Tuiscone priorem faciunt. 5. Ut de eo nihil di-
Coth. E- cam quod lingua Suecana Germanicâ (quamvis una sit dia-
ric: Up- lectis tantum distans) fundamentalior & magis origina-
sal. P. tre- lis sit. Nostra enim nullam pingit literam quam non &
cent. Her pronūciat; cum illorum è contra ut, *Augen q: Dgen: v* mo-
mā: Sche- do ut *y* in *vbel/* modo ut *f voll/viße/ &c.* in particulis *die*
del. Pau- *wie/ sie/ liebe & similibus.* Quod argumentum est infal-
lus Fa- libile originis?
gius. Pe- II. Gothi ex patriâ nostrâ oriundi fuere. Nescio
trus Ber- an refutatione an risu dignus sit *Cluverius, optimus* aliàs *au-*
tius. D. thor & *Clarissimus Geographus*, qui ex Germaniâ non ex Go-
Paulin: thiâ (Gothlandiam ille putat) Gothos prodijisse defendit,
P. P. Up- quod arctissima hæc sit insula. Verum Vestrogothiam,
liens:

Go-

Gothiamq; australem ducatus amplissimos, ubi vera Go- D. Ionas
 thia, adeat; Cum Hallandia, Blekingia & Scania, quæ olim Magni
 Gothorum regibus paruerunt, quarum respectu, uti & Goth- Vex: 36
 landia, Rex Daniæ adhuc Gothorum Rex salutaris amat:
 Has inquam & reliquas eo spectantes Insulas & provincias
 adeat; Atq; mirari desinet. Non negamus a. in Gotho-
 rum exercitu plurimos fuisse Germanos; Nec aliter fieri
 potuit cum Gothi ex sedibus suis erumpentes primùm Ru-
 giam Pomeraniam & viciniora loca occuparint, ibiq; ali-
 quamdiu confederint, undè non paucos admixtos fuisse
 Germanos haud mirum. Sic in bello moderno exerci-
 tus noster Suecicus dicitur, cum tamen in eo numerosior
 pars natione Germani fuerint, ut omnibus notum. Hinc
 igitur patet Cluverium de re ignota iudicium ferentem,
 nec mirum, hallucinatum esse. Majoremq; antiquissi-
 mis nostris Legumlatoribus qui Gothorum nomen & ha-
 bitationem nusquam fixam ac stabilem reperiri dixerunt, c. 1. de ju-
 præterquam in Sueciâ & exinde in extras regiones per- re Regal.
 manasse; quam extraneo auctori principia neganti, fi- Svec: 3
 dem habemus. Goth.

Grata sient brevia hæc! Perq; otia plura dabuntur.



Ingenio doctissima moribusq; excultissimo Iuveni

DN. ENEVALDO S. PONTANO
 de Prudentia doctè differentis

Munia diversos diversa subire voluptas
 Ecce trahit. Spinæ hic legit ille rosas.

Castra alius sequitur, vocem lituig, tubæq;

Matribus invisam virginibusq; simul,

Flactibus Icaris alius sua linthea mittens

Trabe secans pelagus. Rusticus arva colit.

Maf

DE SIMON
 PROUSTON
 KINASTO

Massicus alterius pergratus sancibus humor
Ut curet genium nocte dieq. movet.
Quid Pontanus agit noster? si scire laboras:
Exhaurit plenis palladis aëta animis
Differit egregiè quid sit Prudentia mentis
Quæ mundum illustrat sol velut igni comus
O docilem mentem celebrandaq. pectoris orsa
Quæ tua sectatur mens animusq. pius!
I porro felix quò te trahit Entheus ardor
Et tandem studijs digna brabea feres.

Animitus sic adgratulari voluit
 PETRUS S. LIDENIUS.

ALIU D.

Quod phœbus cœlis, terris Prudentia præstat!
 Ispellit tenebras, hæc fugat incertiam,
 Hinc ENEVALDÈ veri dum tu prudentis honores
 Scrutaris, nomen non sinè laude geris
 Sic per pierios poteris clarescere colles
 Dum probat ingenium docta Minerva tnum.
 Pergito Musarum stadium decurrere. Jova
 Reddet sic studijs præmia magna tuis.

Amico sincere dilecto amoris ergo apponebat
 GUDMUNDUS J. ROTHOVIVS Smol.

ALIU D.

Doctrinâ instructi vitæ & probitate Politi
 Officium Iuvenis ritè probeq. geris:
 Dum dicis doctè quid sit Prudentia vera,
 Illamq. à probris asseruisse studes.
 Hinc, Enevalde, tibi succrescet gloria tanta
 Ut capias doctus, docta repente loca.

Deproperabat Dietericus P. Moll. Smol.